

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

1. Inleiding

Nederland is bezig met een enorme verbouwing: de verduurzaming van circa 8 miljoen huizen en 1 miljoen utiliteitsgebouwen. Veel woningen en gebouwen zijn nu nog onvoldoende geïsoleerd en worden vrijwel allemaal nog verwarmd door aardgas. Het tegengaan van klimaatverandering is een belangrijke reden voor deze transformatie. Maar er is meer. We willen ook minder energieverbruik en -verlies, meer wooncomfort, een gezond(er) binnenklimaat en een hogere woningwaarde. Daarnaast speelt mee dat de aardgasprijs hoog is, het Groninger gasveld dichtgaat en we niet / zo min mogelijk afhankelijk willen zijn van Russische / buitenlandse gasimport.

Deze verbouwing moet voor iedereen betaalbaar zijn. In Ridderkerk hebben we hiervoor reeds sinds 2017 (en de verordening vernieuwd in 2020) een start gemaakt door de Stimuleringsregeling Duurzaamheid aan te bieden. Met de lening maakt de gemeente het mogelijk om energiebesparende maatregelen te financieren voor particuliere woningeigenaren, non-profit organisaties, schoolbesturen, Vereniging van Eigenaren, (sport)verenigingen en energiecoöperaties. De lening heeft aantrekkelijke voorwaarden, zoals een rente van 1%. Voorbeelden van te financieren maatregelen zijn: een warmtepomp, zonnepanelen, zonneboiler, woningisolatie, etc.

Relatie met beleidskaders

De lening heeft een relatie met de door de raad in 2021 vastgestelde Klimaatvisie Ridderkerk en bijbehorend uitvoeringsprogramma. In de verordening worden de beleidsdoelstellingen beschreven, namelijk het verminderen van de CO₂ uitstoot en verhogen van het aandeel duurzame energie. Dit sluit aan bij de doelstellingen uit de Klimaatvisie.

2. Conclusie

Het aantal aanvragen is in 2022 meer dan verdubbeld t.o.v. 2021. Dat heeft waarschijnlijk te maken met de hoge energieprijzen en de wil om energie te besparen. Daarnaast verandert de aard van de aanvragen voor zonnepanelen steeds meer naar andere duurzame maatregelen, zoals een warmtepomp.

3. Evaluatie

Resultaat: Het aantal aanvragen is verdubbeld in 2022 t.o.v. 2021

Hieronder het overzicht van de aanvragen van 1-1-22 t/m de peildatum 15-12-22

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

Aanvragen Ridderkerk 2022	Aantal
Aantal aanvragen, w.v.	49
Gemiddelde hoofdsom Ridderkerk 2022	€ 12.395
Gemiddelde hoofdsom Nederland 2021 (laatst bekende cijfers)	€ 10.195
Totaal bedrag	€ 607.367
Resterend budget fonds	€ 34.901,20

Opvallend is dat de gemiddelde aangevraagde hoofdsom stijgende is in twee jaar tijd, van €6.805 in 2020 naar het dubbele, € 12.360 in 2022. De gemiddelde hoofdsom ligt ook hoger dan het Nederlands gemiddelde van € 10.195 (2021). Deze stijging komt m.n. doordat er meer leningen voor warmtepompen (kosten ca. € 10.000 - € 15.000) zijn aangevraagd, terwijl voorheen de lening vrijwel geheel voor aanschaf van zonnepanelen werd gebruikt (kosten ca. € 3.000 - € 4.000). Aanvragen zijn alleen door woningeigenaren van grondgebonden woningen gedaan, niet door de andere doelgroepen, zoals VvE's en non-profit organisaties.

In januari 2022 is een extra bedrag van € 500.000 gestort in het fonds Stimuleringslening Duurzaamheid; dit budget is reeds volledig aangevraagd (stand januari 2023).

Soort verduurzamingsmaatregel	Aantal
Zonnepanelen	34
Vloerisolatie	4
Gevelisolatie	6
Daksisolatie	1
Raamisolatie	12

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

Kozijnvervanging (incl. raamisolatie)	7
Warmtepomp	13
Zonneboiler	1
Warmteterugwinning	1
HR ketel 107	1

Kenmerken woningen	Aanvrager lening	Gemiddelde huishouden Ridderkerk	Opmerkingen
Bouwjaar	1972	1974	Ouder dan gemiddeld.
Geschat energielabel	C - D	C - D	Bij label C – D woningen moeten nog slagen worden gemaakt. Doelstelling gemeente is gemiddeld label B in 2050, minimaal label C.
WOZ waarde	€ 343.000	€ 286.000	Ter informatie. Echter zegt de WOZ waarde niet zo veel over of de lening bij huishoudens terechtkomt die het het meest nodig hebben. Omdat het kan gaan om huishoudens met weinig inkomen/vermogen, woonachtig in een huis dat toevallig de laatste jaren fors in WOZ waarde is gestegen (dit noemt men 'steenrijk, maar geldarm').
Woonoppervlakte	124	102	Ter informatie. Hoger dan gemiddeld.

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

Resultaten 2017 – 2021

Jaartal	Aanvragen	Goedgekeurd	Afgewezen / ingetrokken / verlopen	Opmerkingen
2017 – 2018	3	0		Lening nog niet voor particuliere woningeigenaren beschikbaar.
2019	31	31	3	Uitsluitend aanvragen gedaan door particuliere woningeigenaren.
2020	17	17	0	Idem.
2021	19	15	4	Idem.
2022	47	42	7	Forse stijging t.o.v. 2021, waarschijnlijk vanwege de hoge energieprijzen, enkel door particuliere woningeigenaren.

4. Afwegingen en aanbevelingen

4.1 Verheldering duurzame maatregelenlijst

Bij een aantal leenaanvragen was het niet meteen duidelijk of de maatregel wel of niet binnen de verordening viel, onder artikel 9, lid 1, sub: *“Maatregel met aantoonbaar vergelijkbaar energiebesparingseffect als bovenstaande maatregelen”*.

Tot de maatregelen worden gerekend:

- *Warmtepomp*
- *Zonnepanelen*
- *Zonneboiler*
- *Gevelisolatie*
- *Dakisolatie*
- *Vloerisolatie*
- *HR glas*
- *Micro windturbines met een rotordiameter <2m*

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

- *HR-107 ketel of beter of vergelijkbaar*
- *Groene daken*
- *Softs systeem*
- *Warmte terugwinning installaties*
- *Maatregel met aantoonbaar vergelijkbaar energiebesparingseffect als bovenstaande maatregelen*

De volgende maatregelenlijst is opgesteld, om dit te verduidelijken.

Regulier aangevraagde maatregelen
Isolerende deuren
Kozijn vervanging
Thermische glasfolie
Vraag-/druk-/CO2 gestuurde ventilatieroosters
Inductiekookplaat
Aanpassing meterkast voor zonnepanelen of inductiekookplaat
Infrarood panelen
Thuisbatterij
Maatwerkadvies
Waterzijdig inregelen
Lage temperatuur afgiftesysteem

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

Energiemonitor gekoppeld aan slimme meter
Elektrische Cv ketel
Airco systeem
Kachel gestookt op biomassa (bijv. pelletkachel)

Leningen die als voorbeeld hebben gediend:

- Energiebesparingslening [Energiebesparende maatregelen - Warmtefonds](#)
- Stimuleringslening Duurzaamheid Rhenen: [Gemeente Rhenen - Verordening Duurzaam Wonen gemeente Rhenen 2020 \(overheid.nl\)](#)

4.2 Toegevoegde waarde lokale lening

Waarom een lokale lening aanbieden als er een landelijke is? Tot voor kort was het antwoord duidelijk: omdat de lokale lening een vaste 1% rente kent en voor 100% in te zetten is voor zonnepanelen. Sinds november 2022 zijn echter de voorwaarden van de landelijke Energiebesparingslening verbeterd. Hierdoor zijn de lokale en landelijke lening meer op elkaar gaan lijken. Toch zijn er nog verschillen en wordt geadviseerd de lokale lening in stand te houden. In het groen is de meest gunstige voorwaarde voor de aanvrager gemarkeerd:

Kenmerken lening	Lokale Stimuleringslening Duurzaamheid	Landelijke Energiebespaarlening	Opmerkingen
Doelgroep	Eigenaar-bewoners, VvE's (minimaal 8 wooneenheden), non profit organisaties, vereniging	Eigenaar-bewoners en Vve's (ook minder dan 8 wooneenheden).	De lokale lening wordt niet gebruikt door niet-particuliere woningeigenaren, daarom pakt de

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

	/rechtspersoon die (school)gebouw beheren, energie coöperaties.		voorwaarde vanuit de landelijke lening om kleinere VvEs te bedienen gunstiger uit.
Leeftijd (jr.)	Max. 75 jaar.	Boven de 75 jaar mogelijk.	
Rente (%)	1% (vast).	Afhankelijk van looptijd en leenbedrag: 4,25 - 4,75 % (peildatum 9-12-22). - huishouden met laag inkomen (verzameld inkomen lager dan €45.014): 0% (<i>De verlaagde rente voor mensen die per jaar minder dan 45.014 euro per jaar verdienen blijft in ieder geval 2 jaar, daarna wordt geëvalueerd of de maatregel langer nodig is. Voor de rente voor andere woningeigenaren gelden de normale mogelijkheden voor fiscale aftrek van de inkomstenbelasting.</i>) - huishouden zonder / met beperkte leencapaciteit: 0%.	De 1% rente van de lokale lening wordt als erg aantrekkelijk gezien, zeker met de huidige hoge rentestanden. De vraag is hoeveel huishoudens met lage inkomens gebruik gaan maken van de 0% lening van de landelijke lening. Of ze dat aandurven, gezien de overheid ook zegt "let op: geld lenen kost geld". Rente van het Warmtefonds verandert bijna wekelijks.
Bedrag te lenen (€)	€ 2.500 – € 25.000	€ 1.000 - € 25.000 per woning.	Lager minimum bedrag te lenen via landelijke lening.

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

		<p>Meer lenen kan met Zeer Zuinig Pakket of Nul op de Meter pakket.</p> <p>- huishouden met laag inkomen: € 1.000 - € 25.000.</p> <p>- huishouden zonder / met beperkte leencapaciteit (Combinatielening): € 1.000 - € 5.000.</p>	
Looptijd (jr)	<p>< 7.500: max 10 jr.</p> <p>> 7.500: max 15 jr.</p>	<p>€ 1.000 - € 15.000: vrije keuze tussen 7, 10 of 15 jr.</p> <p>€ 15.000 - € 25.000: vrije keuze tussen 7, 10, 15 of 20 jr.</p> <p>> €25.000 (NOM/ZEP): vrije keuze tussen 7, 10, 15 of 20 jr.</p>	N.v.t.
Maatregelen	<p>Isolatie, warmtepomp, zonnepanelen, micro windturbines, HR-107 ketel, groene daken, inductiekookplaat, aanpassen meterkast (met gebruik van de maatregelenlijst die in deze evaluatie wordt besproken).</p>	<p>Isolatie, asbestsanering, HR-ketel, WTW, warmtepomp, LTV afgiftesysteem, waterzijdig inregelen, zonneboiler, zonnepanelen, ventilatie, elektrisch koken en meer.</p>	<p>Bij lokale lening meer vrijheid voor keuze aanbod maatregelen.</p>

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

100% voor zonnepanelen	Ja.	Ja.	N.v.t.
Afsluitkosten	Nee.	Nee.	N.v.t.
Boetevrij aflossen	Ja.	Ja.	N.v.t.

De leningen vullen elkaar aan (zijn geen concurrenten van elkaar) en bedienen elk een andere inkomensgroep. De meerwaarde van de lokale lening is de lage rente voor met name de middeninkomens.

Inkomen	Meest relevante financiering
< € 45.000 (verzameld inkomen huishouden)	Warmtefonds , rente 0%
Geen leencapaciteit (door andere openstaande leningen)	Warmtefonds, rente 0%
Midden inkomen	Stimuleringslening Duurzaamheid Ridderkerk, rente 1%
Hoger inkomen	Eigen geld inbreng, deze doelgroep zal niet lenen als het niet hoeft, want geld lenen kost geld Indien toch lenen: dan via de Energiebesparingslening, rente >4%
Alle inkomens	Stapelen i.c.m. ISDE subsidie

4.3 Communicatie

De lening is voor een specifieke doelgroep relevant. Voor sommigen is de landelijke lening meer interessant vanwege de 0% rente. Dit wordt op de website gecommuniceerd.

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

De lening is er ook voor maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen. Hierover wordt (opnieuw) gecommuniceerd.

4.4 Aanvraag aanvullend budget

Om de hoogte te bepalen van het budget, moet in beeld zijn:

- de revolverende werking (aflossingen).
- aantal jaren dat de gemeente de lening wil kunnen verstrekken.

Revolverende werking

Sinds het begin van de lening heeft de gemeente € 1.000.000 gestort en is er € 1.100.000 uitgeleend. De lening revolveert dus.

	Bedrag in €	Gemeente ontvangt / betaalt
Verwachting aflossing, komende 4 jaar, 2023 – 2026		
Som van rente en aflossing (+)	55.115	Ontvangt
Som van beheervergoeding (-)	2.524	Betaalt
Netto bedrag (+/-)	52.591	Ontvangt
Extra aflossing, afgelopen 4 jaar, 2019 – 2022 (cijfers beschikbaar t/m 2019)	2.726	Ontvangt
TOTAAL	55.317	
Gemiddelde aangevraagde hoofdsom 2019 – 2022	10.089	

Bijlage 3
Evaluatie 2022
Verordening Stimuleringslening Duurzaamheid
d.d. 13-1-23

$55.317 / 10.089 = \text{ca } 5$ leningen per jaar uitzetten door revolverende werking. Verwachting is dat er in 2023 meer vraag is dan 5 leningen, gezien dat er 49 gehonoreerde aanvragen waren in 2022.

Voorstel aanvullend budget

In 2022 is er ca € 607.000 aangevraagd door 49 huishoudens.

Voorstel voor hoogte nieuw budget (rekening houdend met stijgende vraag naar de lening):

€ 857.000
Minus € 75.000 (bestedingsruimte SVn fonds 23-12-22)
Minus € 55.000 (door revolverende werking)
= € 727.000,-

--> € 750.000,-

Beheervergoeding 2023

De beheervergoeding die SVn rekent voor gemeenten tussen de 25.000 en 50.000 inwoners is in 2023 € 3.435,- (exclusief btw).

Eerdere stortingen in SVn fonds

In de begroting van 2017 is € 287.500 opgenomen voor de Stimuleringslening Duurzaamheid. Eind 2020 is een extra bedrag van € 287.500 gestort, begin 2022 € 500.000. De verwachting was dat dat toereikend zou zijn t/m begin 2024. Zoals eerder aangegeven, zijn de aanvragen echter verdubbeld. Op dit moment is het fonds daardoor opgebruikt.